

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
Rikosprosessi/
Rikoksentorjunta ja seuraamukset

Pöytäkirja

29.9.2025

Sakkomenettelyn uudistamistyöryhmä 10. kokous

Aika 28.8.2025 klo 13.00–15.30

Paikka kh. Labor, Meritullinkatu 10 & Teams

Osallistujat Juho Martikainen, OM, puheenjohtaja
Hanna Leivo, OM, sihteeri
Jari Pajunen, SM
~~varajäsen Heidi Kankainen, SM~~
Sakari Haataja, ORK, Teams
varajäsen Maiju Wejberg (o.s. Harju), ORK, Teams
Konsta Arvelin, Poha
~~varajäsen Olga Larinkari, Poha~~
Antti Sundberg, SY
~~Hanna-Maija Koivisto (o.s. Raitio), SY~~
Krista Soukola, TIV, Teams, poistui klo 15
Tea Rantanen, HelKO
~~Markus Paljakka, Raja, Teams~~
~~lisäki Anttila, Tulli~~
varajäsen Petri Kivelä, Tulli, Teams, poistui klo 15.25
Pekka Ylikoski, AA-liitto, Teams
~~varajäsen Björn Boucht, AA-liitto~~

1. Esitutkintapöytäkirja, sisältäen syyttäjäkonsultoinnin ja poliisirikokset

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.00.

Keskusteltiin toimitetun aineiston perusteella esitutkinnan toimittamisesta sakkomenettelyn laajennetun soveltamisalan rikoksissa. Todettiin, että edetään tausta-aineiston mukaisesti eli että sakkomenettelyssä käsiteltävissä rikoksissa, joista säädetty ankarin rangaistus on yli kuusi kuukautta vankeutta, esitutkinta suoritettaisiin suppeana.

Postiosoite
Postadress
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Meritullinkatu 10
00170 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax
09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet
kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Esitutkintaviranomaisen on tällöin huolehdittava tietyistä kirjaamiseen liittyvistä velvoitteista sakkolomakkeelle tai muutoin tietojärjestelmässä. Kirjaamisen osalta kannatettiin vaihtoehtoja, pidempää sääntelymallia. Alle kuuden kuukauden rangaistusmaksimiteissa esitutkinta suoritettaisiin jatkossakin sakkomenettelyn suppean esitutkinnan mukaisin rajoituksin pois lukien alaikäisten osalta tehtävä muutos.

Todettiin, että alaikäisten oikeusturvaa sakkomenettelylain mukaisia asioita käsitellessä parannetaan, sillä jatkossa sakkomenettelyssä olisi noudatettava esitutkintalain 7 luvun 14–16 §:ien mukaista sääntelyä. Tältä osin selvitetään vielä, mikä vaikutus muutoksella on sosiaaliviranomaisen työhön.

Keskusteltiin uudesta momentista, jonka nojalla esitutkintaviranomainen voisi jatkossa neuvotella syyttäjän kanssa asian soveltumisesta sakkomenettelyyn ja asian muusta oikeudellisesta arvioinnista. Konsultointia voisi pyytää myös sakkomääräysasioissa. Ns. konsultointipykälää kannatettiin kuten myös sitä, että neuvottelumenettelyn pitäisi olla mahdollisimman kevyt. Keskusteltiin myös tarvittavista päivystysjärjestelyistä Syyttäjälaitoksessa, jotka ovat järjestettävissä.

Ns. poliisirikosten osalta valmistelua oli jatkettu edellisestä kokouksesta, ja keskustelua käytiin toimitetun aineiston perusteella. Kannatettiin sitä, että esitutkintalain 5 luvun 1 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä muutetaan, ja jatkossa kaikista poliisimiehen vapaa-ajalla tekemistä rikoksista tulee ilmoittaa valtakunnansyyttäjän toimiston poliisirikosyksikköön.

2. Muutoksenhakupykälä

Käytiin läpi muutoksenhakupykälään tehdyt välttämättömät muutokset. Muutosehdotuksia kannatettiin. Menettely- ja muutoksenhakusääntelyä arvioidaan työryhmän toisessa vaiheessa enemmän.

3. Vaikutusten arviointi

Keskusteltiin vaikutustenarviointiosioista ja erityisesti esityksen taloudellisia vaikutuksia. Keskusteltiin esitutkintaviranomaiselle, syyttäjälle ja tuomioistuimelle ehdotuksista aiheutuvista säästöistä, ja toisaalta poliisille lasten asioita koskevan lisätyön

vaikutuksesta. Todettiin, että työryhmän pyrkimys on, ettei esityksestä mahdollisesti seuraavia säästöjä viranomaisten toiminnassa leikattaisi viranomaisten toimintamenoista.

Keskusteltiin tarvittavien tietojärjestelmä uudistusten valmistumisaikataulusta ja kustannuksista. Ehdotetut muutokset aiheuttavat muutostarpeita poliisiasiaain tietojärjestelmään, syyttäjien sakkoAIPaan sekä ORK:n tietojärjestelmään. ORK:ssä on vireillä laajamittainen tietojärjestelmä uudistus, eikä kustannussyistä muutosten tekeminen vanhaan järjestelmään ole välttämättä tarkoituksenmukaista. Selvitään tietojärjestelmä muutosten aikataulua ja kustannuksia edelleen seuraavaan kokoukseen.

4. Muut käsittelyä vaativat asiat

- a) alaikäisten asema ja puhevallan käyttäminen

Kannatettiin ehdotettavia muutoksia.

- b) suostumus koko asiaan

Todettiin, että esitystekstiä oli täsmennetty siten, että sakkomenettelyyn annettu suostumus käsittää suostumuksen koko asiaan.

- c) viittaussäännökset

Kerrottiin, että tarvittavat viittaussäännökset on käyty läpi laintarkastuksen kanssa.

- d) yksityisoikeudellisen vaatimuksen täytäntöönpanokelpoisuus

Keskusteltiin ulosottokaareen lisättävästä ulosotto perustekohdasta ja pykälän sanamuodosta.

5. Muut asiat

Keskusteltiin lisäksi tiettyjen viranomaisten kuulemisesta sakkomenettelyssä ennen rangaistusmääräyksen antamista. Esimerkiksi rikoslain 38 luvun 10 §:n 3 momentin mukaan syyttäjän on ennen henkilörekisteriin kohdistuvaa salassapitorikosta, salassapitorikkomusta, viestintäsalaisuuden loukkausta, törkeää viestintäsalaisuuden loukkausta, tietomurtoa, törkeää tietomurtoa tai tietosuojarikosta koskevan syytteen nostamista kuultava tietosuojavaltuutettua. Todettiin, että sakkomenettelyyn soveltuvien asioiden

laadun ja menettelyn sujuvuuden vuoksi viranomaisten kuuleminen ei olisi tarkoituksenmukaista. Asiasta voitaisiin esittää kysymys lausuntokierroksella.

Keskusteltiin vielä sakkomääräyksen tai -vaatimuksen antamisesta rikoksesta, jossa sakkomääräyksen tai -vaatimuksen antava poliisimies on itse asianomistajan asemassa. Todettiin, että esitutkintalain 2 luvun 7–8 §:ssä säädetyt esteellisyysperusteet soveltuvat myös sakkomenettelyyn. Nykyisellään esimerkiksi RL 16 luvun rikoksia käsiteltäessä asiassa ei ole nähty esteellisyysongelmaa, sillä syyttäjä on käyttänyt asiassa ratkaisuvaltaa ratkaistessaan asian rangaistusmääräyksellä. Sakkomenettelyn soveltamisalan laajentuessa esitutkintaviranomainen saisi jatkossa ratkaista muun ohella virkamiehen vastustamista, haitantekoa tai niskoittelua koskevat asiat itse sakkomääräyksellä. Mikäli asiantilaa muutetaan, asioiden ratkaisua rangaistusmääräyksellä pidettiin parempana vaihtoehtona kuin asian siirtämistä poliisilaitokselta toiselle. Sovittiin, että asiaa selvitetään edelleen ja käsitellään seuraavassa kokouksessa.

Seuraava kokous pidetään tiistaina 9.9.2025 klo 13.00–15.30.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.30.